

men skadelidte kan til gengæld vælge, om han vil rette sit krav mod producenten, mellemhandlere(n) eller alle disse.

I overensstemmelse med gældende ret er det efter forslaget en forudsætning for, at producenten ifalder ansvar for produktskader, at skaden er forvoldt af en defekt ved et produkt.

Et produkt er efter direktivets artikel 6 og lovforslagets § 5 *defekt*, når det ikke frembyder den sikkerhed, som med rette kan forventes. I forbindelse med denne vurdering skal der navnlig lægges vægt på produktets markedsføring, den anvendelse af produktet, som med rimelighed kan forventes og det tidspunkt, da produktet blev bragt i omsætning.

I modsætning til gældende ret er det derimod ikke en betingelse for producentens ansvar, at denne har udvist fejl eller forsømmelse (culpareglen). I lovforslagets § 6, der svarer til direktivets artikel 1, foreslås et *objektivt ansvar for produktskader*. Dette indebærer, at skadelidte fritages for at bevise eller sandsynliggøre, at den skadeforvoldende defekt skyldes producentens fejl eller forsømmelse.

Baggrunden for at pålægge producenten et objektivt ansvar er bl.a., at det ikke findes rimeligt, at lade den enkelte tilfældige skadelidte bære det tab, som følger af en produktskade, hvilket i langt højere grad ville være tilfældet, hvis skadelidte skulle godtgøre forsømmelse hos producenten, eller hvis denne kunne fritages for ansvar ved at bevise, at han ikke har handlet culpøst (omvendt bevisbyrde). Hertil kommer, at et objektivt ansvar som udgangspunkt ikke vil virke rimeligt tyngende for producenten, der har mulighed for at fordele udgifterne til udredning af erstatning på alle forbrugere af det pågældende produkt ved at lade omkostningen indgå i prisberegningen.

I overensstemmelse med direktivets art. 4 angives i forslaget § 6, stk. 2, at bevisbyrden for skade, defekt og årsagssammenhæng påhviler skadelidte. Bestemmelsen giver således ikke domstolene adgang til at fritage skadelidte for bevisbyrden og i stedet at pålægge producenten at bevise, at erstatningsbetingelserne eller enkelte af disse *ikke* er opfyldt. Det er imidlertid som på andre områder fortsat overladt til domstolene frit at afgøre, hvorvidt skadelidte har løftet sin bevisbyrde.

Det er ikke ved direktivet og lovforslaget tilsigtet at fravige erstatningsrettens almindelige regler om årsagssammenhæng og adækvans eller de øvrige almindelige erstatningsretlige betingelser, der skal være opfyldt, for at en skadevolder bliver erstatningspligtig.

3.2. Ansvarsfrihedsgrunde

I direktivets artikel 7 og lovforslagets § 7 foretages en opregning af de omstændigheder, som kan føre til, at en producent *fritages for objektivt ansvar* for en produktskade. Producenten har som udgangspunkt bevisbyrden for tilstedeværelsen af en sådan ansvarsfrihedsgrund, hvilket er i overensstemmelse med gældende bevisbyrderegler. Producenten vil således efter lovforslaget blive ansvarsfri, hvis denne f.eks. beviser, at produktet ikke er bragt i omsætning af ham. Endvidere vil producenten blive ansvarsfri, hvis det må antages, at produktet ikke var defekt, da det blev bragt i omsætning. Herudover vil producenten af en del af et færdigt produkt (delproducenten) kunne påberåbe sig, at defekten skyldes udformningen af det produkt, i hvilket delproduktet indgår, eller de anvisninger, som producenten af det færdige produkt har givet.

Efter lovforslaget fritages producenten endvidere for ansvar, hvis skaden skyldes en defekt, der ikke på nogen måde kunne være opdaget på det tidspunkt, da produktet blev bragt i omsætning – de såkaldte *udviklingsskader*. Først på et senere tidspunkt bliver det på grund af udviklingen i den videnskabelige og tekniske viden muligt at konstatere, at det produkt, som man antog var helt ufarligt, faktisk er defekt. Ansvarsfrihed ved udviklingsskader er i overensstemmelse med direktivets artikel 7.

Efter bestemmelsen i direktivets artikel 15 litra b, kan den enkelte medlemsstat undlade at medtage ansvarsfritagelsen for udviklingsskader. På denne baggrund er det overvejet, om ansvar for udviklingsskader bør inddrages under loven. Som anført ovenfor under nr. 1.2. har formålet med EF-direktivet bl.a. været at sikre, at der bliver gennemført ensartede regler i medlemsstaterne for at undgå konkurrenceforvridning landene imellem.

De engelske, græske og italienske love til gennemførelse af direktivet pålægger ikke producenten ansvar for udviklingsskader. Heller ikke i de lovforslag, der er fremsat i Holland og Forbundsrepublikken Tyskland stilles der forslag om ansvar for udviklingsskader. Alene i Luxembourg er der stillet forslag om at medtage ansvar for udviklingsskader. Efter de for Justitsministeriet foreliggende oplysninger er der endnu ikke i de øvrige medlemsstater taget endelig politisk stilling til spørgsmålet.

Justitsministeriet har allerede af den grund ikke medtaget en generel regel om ansvar for disse skader i det foreliggende forslag. Særligt vedrørende spørgsmålet om ansvar for udviklingsskader i forbindelse med lægemidler henvises til bemærkningerne under punkt 3.8.

3.3. Hvem er ansvarlig som producent?